

ទីផ្សារការងារសម្រាប់ជំនាញអាទិភាពនៅកម្ពុជា (២០២៥-២០២៨)

ការសិក្សានេះផ្អែកលើការវិភាគទ្រឹស្តី និងឈរលើប្រភពទិន្នន័យគុណភាព
ដែលមានប្រភពពីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងទិន្នន័យអង្កេតរបស់ស.ក.ន.វ.ស.

សាកលវិទ្យាល័យ

សាស្ត្រាចារ្យរងបណ្ឌិត ង៉ាន់ ស៊ុនដេត

វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥

សេចក្តីសង្ខេប (Abstract)

អត្ថបទនេះពិនិត្យមើលពីសភាពការណ៍ថ្មីៗ (ដែលកំណត់នានាក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០២៤-២០២៥) និងព្យាករណ៍ពីនិន្នាការរយៈពេលខ្លីទៅមធ្យម (រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨) នៅក្នុងទីផ្សារការងាររបស់កម្ពុជា សម្រាប់ក្រុមជំនាញចំនួន ៨៖ ការគ្រប់គ្រងធុរកិច្ច ទេសចរណ៍និងបដិសណ្ឋារកិច្ច ធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ សេដ្ឋកិច្ច អភិវឌ្ឍន៍ គណនេយ្យ ច្បាប់ រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច (economic informatics)។ ដោយប្រើការវិភាគបន្ទាប់បន្សំនៃរបាយការណ៍ការងារផ្លូវការ ការស្ទង់មតិពីនិយោជកលើតម្រូវការជំនាញ និងការវាយតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ (MLVT¹ job outlook & employer surveys, World Bank Economic Update, ILO trends, ADB & IMF reports, and private-sector skill-gap studies) ការសិក្សានេះកំណត់អត្តសញ្ញាណភាពមិនស៊ីគ្នារវាងតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ទៅតាមវិស័យ។ វាក៏បានកំណត់ផងដែរនូវឧបសគ្គរចនាសម្ព័ន្ធដែលបានកំណត់ការស្រូបយកកម្លាំងពលកម្មក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០២៤-២០២៥ និងសេណារីយ៉ូដែលអាចកើតមានសម្រាប់តម្រូវការជំនាញរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨។

លទ្ធផលបានបង្ហាញពីការងើបឡើងវិញជាទូទៅនៅក្នុងវិស័យសេវាកម្ម (ជាពិសេសទេសចរណ៍) ប៉ុន្តែក៏មានគម្លាតជំនាញ (Skill Gaps) នៅតែបន្តកើតមានផងដែរ។ គម្លាតទាំងនេះមានជាអាទិ៍ សមត្ថភាពខ្លីដ៏ថ្មី និងការគ្រប់គ្រងដែលជំរុញដោយភាពមិនស៊ីគ្នារវាងការអប់រំ និងការងារ ការបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែងមានកម្រិត និងឧបសគ្គក្នុងវិស័យបទប្បញ្ញត្តិ/ហិរញ្ញវត្ថុ។

ការព្យាករណ៍ដោយផ្អែកលើសេណារីយ៉ូបានបង្ហាញពីកំណើនមធ្យមនៃតម្រូវការលើជំនាញ គណនេយ្យ សេដ្ឋកិច្ចព័ត៌មានវិទ្យានិងការគ្រប់គ្រង នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០២៨។ កំណើននេះនឹងអាស្រ័យលើកំណែទម្រង់គោលនយោបាយ ការវិនិយោគលើការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងលក្ខខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស។ បន្ថែមពីនេះ ការសិក្សាបានធ្វើការព្យាករណ៍ផងដែរពីស្ថានភាពមានការងារធ្វើរបស់និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សារបស់ស.ក.ន.វ.ស. រហូតដល់ឆ្នាំ២០២៨ ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យអង្កេតចំនួន២៥៣០នាក់ដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ដែលបានធ្វើឡើងកាលពីខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៥។ អនុសាសន៍គោលនយោបាយសង្កត់ធ្ងន់លើការបង្កើនជំនាញគោលដៅ គំរូកម្មសិក្សារវាងរដ្ឋ-ឯកជនដែលមានភាពរឹងមាំ និងកំណែទម្រង់ស្ថាប័នក្នុងការអប់រំឧត្តមសិក្សា និងការផ្តួងទីផ្សារការងារ។

¹ MLVT = Ministry of Labour and Vocational Training (Cambodia)

1. សេចក្តីផ្តើម (Introduction)

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានបន្តការងារឡើងវិញពេញមួយឆ្នាំ២០២៣-២០២៤ ក្រោយពីប៉ះពាល់នៃជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលជំរុញដោយការកើនឡើងវិញក្នុងវិស័យសេវាកម្ម (ជាពិសេសទេសចរណ៍) និងការនាំចេញផលិតកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ លទ្ធផលនៃទីផ្សារការងារបានបង្ហាញពីការងើបឡើងវិញដែលមិនស្មើគ្នានៅទូទាំងវិស័យ និងកម្រិតជំនាញ (World Bank, 2024)។ ក្រុមជំនាញទាំងប្រាំបីដែលត្រូវបានពិនិត្យនៅទីនេះរួមមាន គ្រប់គ្រងធុរកិច្ច ទេសចរណ៍ ធនាគារ សេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ (អ្នកសេដ្ឋកិច្ចឯកទេស និងអ្នកវិភាគគោលនយោបាយ) គណនេយ្យ ច្បាប់ រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងសេដ្ឋកិច្ចព័ត៌មានវិទ្យា (ទិន្នន័យ/ជំនាញ IT ដែលអនុវត្តចំពោះសេដ្ឋកិច្ច/ធុរកិច្ច) គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធរបស់កម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកសេវាកម្មដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ និងការកែលម្អអភិបាលកិច្ច។ ការស្ទង់មតិរបស់និយោជក និងរបាយការណ៍ការងាររបស់រដ្ឋាភិបាលថ្មីៗបានបង្ហាញទាំងបំណងប្រាថ្នាក្នុងការជួលបុគ្គលិកខ្ពស់ និងភាពមិនស្មើគ្នាដែលនៅតែបន្តរវាងជំនាញដែលមាន និងតម្រូវការរបស់និយោជក (MLVT Employer Skill Need Survey, 2024; EuroCham/Swisscontact skill-gap work)។ ឯកសារនេះនឹងបង្ហាញពីគម្លាតទាំងនេះ កត់ត្រាផែនការណែនាំ ២០២៤-២០២៥ និងបង្កើតការព្យាករណ៍សមហេតុផលរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨ ជាមួយនឹងផលប៉ះពាល់លើគោលនយោបាយ ([Open Knowledge Repository+2mlvt.gov.kh+2](#))។

2. រំលឹកទ្រឹស្តី Literature review

2.1. ម៉ាក្រូ និងបរិបទការងារនៅកម្ពុជា Cambodia macro and labour context

ការវិភាគកម្រិតប្រទេសនាពេលថ្មីៗនេះ ពិពណ៌នាតិចតួចអំពីសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។ ការងើបឡើងវិញកំណើនដែលជំរុញដោយសេវាកម្ម និងការនាំចេញផលិតកម្ម ជាមួយនឹងអតិផរណាធ្លាក់ចុះ ប៉ុន្តែភាពងាយរងគ្រោះនៅក្នុងឥណទាន និងតម្រូវការខាងក្រៅដែលត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយ IMF និង ADB (IMF Article IV, 2024; ADB forecasts 2024-25)។ ការចូលរួមការងារ និងការងារបានស្ទុះឡើងវិញនៅក្នុងផ្នែកខ្លះ វិស័យសេវាកម្មទីក្រុង ខណៈពេលដែលវិស័យប្រពៃណីនៅតែប្រឈមនឹងការប៉ះទង្គិចពីខាងក្រៅ (សម្លៀកបំពាក់ស្បែកជើង) ដែលនៅតែមានបុគ្គលិកច្រើន ([OpenKnowledgeRepository+2Asian Development Bank+2](#))។

2.2. Skills-demand studies and employer perspectives

ការស្ទង់មតិនិយោជក (MLVT Employer Skill Need Survey 2024; Employer Job Outlook 2024) និង ការវាយតម្លៃគម្លាតជំនាញផ្នែកឯកជន (EuroCham/Swisscontact, 2024) បង្ហាញម្តងហើយម្តងទៀត៖ (ក) តម្រូវការខ្លាំងសម្រាប់ជំនាញទូទៅ និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រង; (ខ) កង្វះជំនាញឌីជីថល (ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច); (គ) កង្វះជំនាញគណនេយ្យ និងអនុលោមភាពវិស័យហិរញ្ញវត្ថុរីកចម្រើន និង (ឃ) ភាពមិនស្មើគ្នារវាងចំណេះដឹងសិក្សារបស់និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សា និង តម្រូវការកន្លែងធ្វើការជាក់ស្តែង (MLVT; EuroCham)។ ក្រុមហ៊ុនជាង 60% មានផែនការបង្កើនបុគ្គលិក ប៉ុន្តែរបាយការណ៍មួយចំនួនធំថាពិបាកស្វែងរកបេក្ខជនដែលមានសមត្ថភាព ([mlvt.gov.kh+2mlvt.gov.kh+2](#))។

2.3. Sectoral literature: tourism, banking, public sector, legal services

វិស័យទេសចរណ៍៖ ការងើបឡើងវិញក្រោយការរាតត្បាតនៃជំងឺ Covid-19 បានជំរុញឱ្យមានការជួលថ្មីក្នុង វិស័យបដិសណ្ឋារកិច្ច ប៉ុន្តែវិស័យនេះការងារនៅតែមានលក្ខណៈតាមរដូវកាល ហើយងាយរងគ្រោះដោយ សារបញ្ហាកូមិសាស្ត្រនយោបាយ ឬការធ្វើដំណើរការបង្កើនជំនាញការគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍ និងបច្ចេកវិទ្យា បដិសណ្ឋារកិច្ចត្រូវបានណែនាំជាញឹកញាប់។ ធនាគារ & ហិរញ្ញវត្ថុ៖ ទំនើបកម្មផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុបង្កើនតម្រូវ ការសម្រាប់គណនេយ្យករ ការអនុលោមតាមច្បាប់ មន្ត្រី និងបុគ្គលិកហិរញ្ញវត្ថុដែលចេះ ICT; IMF កត់ សម្គាល់ការផ្លាស់ប្តូរកំណើនឥណទាន និងភាពងាយរងគ្រោះ ប៉ះពាល់ដល់ទម្រង់ការជួលក្នុងធនាគារ។ រដ្ឋ បាលសាធារណៈ និងច្បាប់៖ ការពង្រីកអភិបាលកិច្ច កំណែទម្រង់ និងការវិនិយោគបរទេសបង្កើនតម្រូវការ សម្រាប់អ្នកជំនាញរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងជំនាញផ្នែកច្បាប់/អនុលោមភាព ប៉ុន្តែគុណភាពនៃការបណ្តុះ បណ្តាលប្រែប្រួល។ ព័ត៌មានសេដ្ឋកិច្ច៖ និន្នាការសកល និងការស្ទង់មតិដ៏រឹងមាំបង្ហាញពីការពន្លឿនតម្រូវ ការសម្រាប់បុគ្គលិកដែលយល់ដឹងអំពីទិន្នន័យដែលរួមបញ្ចូលគ្នា ការយល់ដឹងអំពីសេដ្ឋកិច្ច/អាជីវកម្មជា មួយជំនាញ IT ([Open Development Cambodia \(ODC\)+2IMF eLibrary+2](#)) ។

2.4. Forecasting and scenario studies in comparable settings

ការសិក្សាអំពីការផ្លាស់ប្តូរការងាររបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍សង្កត់ធ្ងន់លើកត្តាជំរុញចំនួនបីនៃជំនាញល្បឿន ជាងមុនកំណើនតម្រូវការ៖ (១) ការវិនិយោគពីបរទេស វិស័យឯកជន និងការធ្វើពិពិធកម្មការនាំចេញ (២) ឌីជីថលការអនុម័តនៅក្នុងសហគ្រាស និង (៣) ទំនើបកម្មវិស័យសាធារណៈ/កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល។ ការព្យា ករណ៍ជាធម្មតាទទួលយកការវិភាគសេណារីយ៉ូ (បន្ទាត់មូលដ្ឋាន សុទ្ធិដ្ឋិនិយម ការធ្លាក់ចុះ) ដោយសារតែ ខាងក្រៅភាពមិនច្បាស់លាស់ (វិបត្តិពាណិជ្ជកម្ម តម្រូវការសកល) ។ វិធីសាស្ត្រនេះជូនដំណឹងដល់ផ្នែក ព្យាករណ៍តាមសេចក្តីណែនាំរបស់ ILO និងធនាគារពិភពលោកស្តីពីនិន្នាការវិស័យការងារ ([International Labour Organization+1](#)) ។

3. វិធីសាស្ត្រ Methodology

3.1. Research design

ការសិក្សានេះប្រើវិធីសាស្ត្រចម្រុះជាមួយទិន្នន័យទី២៖ ការពិនិត្យឡើងវិញជាប្រព័ន្ធ និងការសំយោគជាផ្លូវ ការរបាយការណ៍របស់រដ្ឋាភិបាល (ទស្សនវិស័យការងារ MLVT និងការស្ទង់មតិតម្រូវការនិយោជក) ពហុ ភាគីបច្ចុប្បន្នភាពប្រទេសរបស់ស្ថាប័ន (World Bank, ADB, IMF) របាយការណ៍និន្នាការការងារអន្តរជាតិ (ILO) និងការសិក្សាគម្លាតជំនាញក្នុងវិស័យឯកជន (EuroCham/Swisscontact) ។ ត្រីកោណទិន្នន័យ ធានានូវភាពស៊ីសង្វាក់គ្នានៅទូទាំងប្រភព និងគាំទ្រការព្យាករណ៍ផ្នែកលើសេណារីយ៉ូ។

3.2. Data sources and selection criteria

ប្រភពបន្ទាប់បន្សំបឋមបានប្រើ៖ MLVT (Job Outlook Survey 2024; តម្រូវការជំនាញរបស់និយោជក ការស្ទង់មតិឆ្នាំ 2024), បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជារបស់ធនាគារពិភពលោក (ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2024), ILO World Employment និន្នាការ (2024), កំណត់ចំណាំប្រទេសរបស់ ADB (2024/25), IMF មាត្រា IV (2024/25), ការស្ទង់មតិគម្លាតជំនាញ EuroCham/Swisscontact (2024) និងការវិភាគតាមវិស័យជាក់ លាក់ (របាយការណ៍វេទិកាគណនេយ្យ សង្ខេបអំពីទេសចរណ៍) ។ ឯកសារដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់ ភាពថ្មីៗ (2023-2025) និងភាពពាក់ព័ន្ធរបស់ជាតិ ([Asian Development Bank+4mlvt.gov.kh+4mlvt.gov.kh+4](#)) ។

3.3. Analytical approach

(1) ការសំរេចការពិពណ៌នានៃសូចនាករទីផ្សារការងារ (ភាគចំណែកការងារ ចេតនាការជួលតាមវិស័យ រាយការណ៍ពីកង្វះជំនាញ) (2) ការវិភាគគម្លាតតាមវិស័យ ការគូសផែនទីបង្ហាញឧបសគ្គទៅនឹងតម្រូវការ របស់និយោជក (3) សេណារីយ៉ូព្យាករណ៍ដល់ឆ្នាំ 2028 ដោយប្រើលក្ខណៈគុណភាពក្របខ័ណ្ឌមូលដ្ឋាន /សុទ្ធិនិយម/ការធ្លាក់ចុះត្រូវបានបោះជាប់ទៅនឹងការព្យាករណ៍ម៉ាក្រូ (ADB/ធនាគារពិភពលោក) និង សញ្ញាជួលផ្នែកពី MLVT និងនិយោជក។ ផែនការណែនាំ ការពឹងផ្អែកលើប្រភពទី២ ទិន្នន័យលម្អិត ទិន្នន័យ ដែលមានកម្រិតក្នុងវិស័យបន្ទាប់បន្សំមួយចំនួន និងភាពមិនច្បាស់លាស់ពីមជ្ឈដ្ឋានសកល ការប៉ះទង្គិច (គោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម) ([Asian Development Bank+1](#))។

4. វិភាគទិន្នន័យ Data analysis

4.1. Summary of labour market signals (2024–2025)

- សាវតារម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច៖ ប្រទេសកម្ពុជាបានកត់ត្រាការកែលម្អផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបតិចតួចក្នុង ឆ្នាំ 2024 ។ ជាមួយនឹងសេវាកម្ម (ទេសចរណ៍) និងការនាំចេញផលិតកម្មនាំមុខការងើបឡើងវិញ។ ADB បានរក្សាការព្យាករណ៍កំណើនរឹងមាំមធ្យមសម្រាប់ឆ្នាំ 2024-25។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាពងាយរងគ្រោះក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងវិបត្តិនយោបាយពាណិជ្ជកម្មបានលេចចេញជាហានិភ័យ ធ្លាក់ចុះ ([Open Knowledge Repository+2Asian Development Bank+2](#))។
- ចេតនាជួលរបស់និយោជក៖ ទស្សនវិស័យការងាររបស់ MLVT និងការស្ទង់មតិតម្រូវការនិយោជក បង្ហាញថា អាជីវកម្មជាច្រើនបានគ្រោងពង្រីកនៅឆ្នាំ 2024 ជាមួយនឹងការជួលជាអាទិភាពក្នុងការ គ្រប់គ្រង គណនេយ្យ/ហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្មានទីពឹងមានវិទ្យា/សេដ្ឋកិច្ច។ ក្នុងពេលដំណាលគ្នា សមាមាត្រ សំខាន់ៗនៃក្រុមហ៊ុនបានរាយការណ៍ពីការលំបាកក្នុងការស្វែងរកបេក្ខជនដែលមានសមត្ថភាពត្រូវ ជំនាញ (ជំនាញមិនស៊ីគ្នា) ([mlvt.gov.kh+1](#))។
- សញ្ញាតាមវិស័យ៖ ទេសចរណ៍ជួបប្រទះនឹងការស្ទុះងើបឡើងវិញនៃការមកដល់ និងការងារដែល ត្រូវបានកំណើន ប៉ុន្តែជាមួយនឹងតម្រូវការបន្តសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍ និងបដិសណ្ឋារកិច្ច ដែលមានជំនាញខ្ពស់ ចំណេះដឹងផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា។ ធនាគារបង្ហាញពីតម្រូវការអនុលោមតាមការ គ្រប់គ្រងហានិភ័យ គណនេយ្យករ និងអ្នកជំនាញផ្នែកធនាគារឌីជីថល។ រដ្ឋបាលសាធារណៈ និង ច្បាប់បង្ហាញពីតម្រូវការជាប់លាប់ជាមួយនឹងការកែទម្រង់អភិបាលកិច្ច និងតម្រូវការអនុលោមតាម ការវិនិយោគបរទេស ([Open Development Cambodia \(ODC\)+2IMF eLibrary+2](#))។

4.2. Skill-gap mapping (by cluster) summary findings

- ការគ្រប់គ្រង (អ្នកគ្រប់គ្រងទូទៅ អ្នកគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការ)៖ និយោជកចង់បានអ្នកគ្រប់គ្រង បេក្ខ ជនដែលមានបទពិសោធន៍គ្រប់គ្រងជាក់ស្តែង ការគ្រប់គ្រងគម្រោង ជំនាញភាសាអង់គ្លេស និង អក្ខរកម្មឌីជីថល។ ការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានរឹតបន្តឹងដោយការប៉ះពាល់ជាក់ស្តែងរបស់និស្សិតបញ្ចប់ការ សិក្សាមានកម្រិត និងឱកាសបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកគ្រប់គ្រងខ្សោយ ([EuroCham Cambodia](#))។
- ទេសចរណ៍ (ការគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ ប្រតិបត្តិការទេសចរណ៍)៖ តម្រូវការកើនឡើងជាមួយនឹងលំ ហូរទេសចរ ប៉ុន្តែកង្វះជំនាញក្នុងការគ្រប់គ្រងបដិសណ្ឋារកិច្ចកម្រិតមធ្យមទៅកម្រិតខ្ពស់ ការកក់/ទី

ផ្សារឌីជីថល និងជំនាញកាសា។ គំរូការងារតាមរដូវកាល និងក្រៅផ្លូវការកំណត់ការវិវត្តនៃអាជីព ([EuroCham Cambodia](#)) ។

- ធនាគារ (ធនាគារលក់រាយ និងពាណិជ្ជកម្ម ការអនុលោមភាព)៖ ធនាគារត្រូវការគណនេយ្យករ។ មន្ត្រីអនុលោមភាព អ្នកវិភាគហានិភ័យ និងបុគ្គលិកផលិតផលធនាគារឌីជីថល។ ការថយចុះឥណទាន និងភាពងាយរងគ្រោះម៉ាក្រូហិរញ្ញវត្ថុធ្វើឱ្យមានភាពស្មុគស្មាញដល់គុណភាព និងបរិមាណនៃការជួល([IMF eLibrary](#)) ។
- សេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ (អ្នកវិភាគគោលនយោបាយ អ្នកសេដ្ឋកិច្ច)៖ តម្រូវការប្រមូលផ្តុំទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល អ្នកគិតពិចារណា(think-tanks) គម្រោងម្ចាស់ជំនួយ ការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានរារាំងដោយការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតខ្ពស់នៅមានកម្រិត និងបទពិសោធន៍ការវិភាគគោលនយោបាយជាក់ស្តែង ([Open Knowledge Repository](#)) ។
- គណនេយ្យ៖ តម្រូវការកើនឡើងជាមួយនឹងទំនើបកម្មបទប្បញ្ញត្តិ និង FDI ។ និយោជកស្វែងរកបុគ្គលិកដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ACCA/CPA ឬជំនាញវិជ្ជាជីវៈសមមូល។ ការកែលម្អការផ្គត់ផ្គង់ ប៉ុន្តែគុណភាពប្រែប្រួលរវាងស្ថាប័នកំពូល និងកម្មវិធីតូចៗជាច្រើន([KIC PAA+1](#)) ។
- ច្បាប់ (សាជីវកម្ម ការអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិ)៖ ការបង្កើនការវិនិយោគបរទេស និង សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មបង្កើតតម្រូវការសម្រាប់ការប្រឹក្សាសាជីវកម្ម ការអនុលោមភាព និងសេវាកម្ម IP² ។ និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាផ្នែកច្បាប់ប្រឈមមុខនឹងការងារអថេរ អាស្រ័យលើការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកច្បាប់ជាក់ស្តែង និងជំនាញកាសា([thetalent4u.com](#)) ។
- រដ្ឋបាលសាធារណៈ៖ តម្រូវការជំនាញកំណែទម្រង់មុខងារស៊ីវិល ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជំនាញគ្រប់គ្រង និងសមត្ថភាពរដ្ឋបាលឌីជីថល។ ការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានរារាំងដោយគម្លាតកម្មវិធីសិក្សា និងការអភិវឌ្ឍន៍វិជ្ជាជីវៈជាបន្តបន្ទាប់មានកម្រិត([Open Knowledge Repository](#)) ។
- ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច (data analytics, econ/IT hybrids) ៖ តម្រូវការកើនឡើងលឿនបំផុតនៅទូទាំងវិស័យក្រុមហ៊ុនត្រូវការបុគ្គលិកដែលអាចវិភាគទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ច/ហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ឌីជីថល។ ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុកមានកម្រិត និងប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យមួយចំនួន និងអ្នកផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលឯកជន([EuroCham Cambodia+1](#)) ។

5. លទ្ធផល ដែនកំណត់ដែលបានសង្កេត (២០២៤-២០២៥)

ដោយប្រើប្រាស់ភស្តុតាងខាងលើ ការសិក្សានេះបានកំណត់នូវដែនកំណត់សំខាន់ៗដែលបានប៉ះពាល់ដល់ទីផ្សារការងារសម្រាប់ក្រុមជំនាញទាំងប្រាំបីក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០២៤-២០២៥៖

5.1. ភាពមិនស៊ីគ្នារវាងជំនាញនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សា និងតម្រូវការរបស់និយោជក

- ទាំងការស្ទង់មតិរបស់ក្រសួងការងារ និងអង្គការឯកជនបានរាយការណ៍ពីការលំបាកខ្ពស់របស់និយោជកក្នុងការបំពេញតំណែង ទោះបីជាមានការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មក៏ដោយ។ នោះគឺចំនួន

² Intellectual Property services: Patents, Trademarks, Copyrights, Industrial Designs, Trade Secrets.

និស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាមាន ប៉ុន្តែគុណភាព (ជំនាញជាក់ស្តែង ជំនាញឌីជីថល ភាសា ជំនាញទន់) មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់និយោជកជាច្រើន។ ភាពមិនស៊ីគ្នានេះគឺជាដែនកំណត់ជាប្រព័ន្ធដ៏ធំមួយ។

5.2. ការចែកចាយជំនាញមិនស្មើគ្នាទាំងផ្នែកភូមិសាស្ត្រ និងស្ថាប័ន

- ការប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងទីក្រុង (ភ្នំពេញ ព្រះសីហនុ សៀមរាប) បង្កើតភាពមិនសមតុល្យតាមលំហះ ក្រុមហ៊ុននៅខាងក្រៅទីប្រជុំជនមានការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកផ្នែកគ្រប់គ្រង/ធុរកិច្ច គណនេយ្យ និងព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច។ សាកលវិទ្យាល័យកំពូលៗ និងការបណ្តុះបណ្តាលឯកជន (ឧទាហរណ៍ CamEd) បង្កើតនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់ ប៉ុន្តែស្ថាប័នជា ច្រើនទៀតនៅពីក្រោយ។

5.3. ភាពងាយរងគ្រោះ និងផលប៉ះពាល់តាមវិស័យ

- ការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម ពន្ធគុយដែលអាចកើតមានលើការនាំចេញស្បែកបំពាក់ និងផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចសកល បង្កឱ្យមានហានិភ័យដល់ការស្រូបយកកម្លាំងពលកម្មទូទៅ និង អាចព្រួយប្រទានកម្មករឱ្យទៅរកការងារក្រៅប្រព័ន្ធ និងជំនាញទាប ដែលកំណត់ការរំពឹងទុកនៃការ បង្កើនជំនាញនៅទូទាំងវិស័យ។

5.4. ផ្លូវនៃការបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែង និងនៅកន្លែងធ្វើការមានកម្រិត

- កម្មសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលនៅកន្លែងធ្វើការមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចូលជាប្រព័ន្ធនៅក្នុងកម្មវិធី សិក្សាកម្រិតខ្ពស់សិក្សានៅទូទាំងវិស័យជាច្រើននៅឡើយទេ (ការគ្រប់គ្រង ច្បាប់ គណនេយ្យ ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច)។ ការបណ្តុះបណ្តាលដែលដឹកនាំដោយនិយោជកនៅតែមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់។

5.5. ឧបសគ្គផ្នែកបទប្បញ្ញត្តិ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ

- ការងារក្នុងវិស័យធនាគារត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយគំរូកំណើនឥណទាន និងការផ្លាស់ប្តូរបទប្បញ្ញត្តិ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តម្រូវការអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិកើនឡើងនូវតម្រូវការសម្រាប់ជំនាញ គណនេយ្យ និងច្បាប់ ខណៈពេលជាមួយគ្នានេះ បង្កើតឱ្យមានការកកិតក្នុងការជួលប្រសិនបើ បេក្ខជនខ្វះការបញ្ជាក់(វិញ្ញាបនបត្រជំនាញ)។

6. ការព្យាករណ៍រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨ (Scenario Analysis)

ការព្យាករណ៍នេះបង្ហាញពីសេណារីយ៉ូចំនួនបីរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨ (មូលដ្ឋាន សុទិដ្ឋិនិយម ធ្លាក់ចុះ) ដោយផ្ដោតលើកំណើនតម្រូវការប្រៀបធៀបសម្រាប់ក្រុមជំនាញទាំងប្រាំបី និងការវិវឌ្ឍន៍ដែលបានរំពឹង ទុកនៃឧបសគ្គក្នុងការផ្គត់ផ្គង់។

6.1. សេណារីយ៉ូមូលដ្ឋាន (ជាទំនងបំផុតប្រសិនបើគោលនយោបាយបច្ចុប្បន្នបន្ត)៖ ការងើប ឡើងវិញមធ្យម និងតម្រូវការជំនាញស្ថិរភាព

- ការសន្មត៖ កំណើន GDP ប្រហែល ៥-៦% របស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី/ធនាគារពិភពលោក ជា រៀងរាល់ឆ្នាំ។ ទេសចរណ៍បន្តងើបឡើងវិញបន្តិចម្តងៗ គ្មានផលប៉ះពាល់ពាណិជ្ជកម្មធ្ងន់ធ្ងរ។

- តម្រូវការខ្ពស់ (កើនឡើងមធ្យម)៖ សេដ្ឋកិច្ចព័ត៌មានវិទ្យា គណនេយ្យ ការគ្រប់គ្រង ការអនុលោមតាមធនាគារ។ ក្រុមហ៊ុនបន្តការទទួលយកឌីជីថល និងទាមទារបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាពវិភាគ។
- តម្រូវការមធ្យម (កើនឡើងតិចតួច)៖ ការគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍ (ជំរុញដោយការមកដល់របស់ភ្ញៀវទេសចរដែលកើនឡើង) ច្បាប់ រដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណើនអាស្រ័យលើកំណែទម្រង់ និងការវិនិយោគជាបន្ត។

6.2. សេណារីយ៉ូសុទ្ធិជិនិយម (ការជំរុញគោលនយោបាយ និងលក្ខខណ្ឌខាងក្រៅអំណោយផល)៖ ការបង្កើនជំនាញល្បឿន

- ការសន្មត៖ កំណែទម្រង់ការបណ្តុះបណ្តាលរវាងរដ្ឋ-ឯកជនដ៏រឹងមាំ ការគាំទ្រគោលដៅពីម្ចាស់ជំនួយ ការចូលទៅកាន់ការនាំចេញអំណោយផល និងការងើបឡើងវិញទេសចរណ៍យ៉ាងរឹងមាំ។
- ការផ្គូផ្គងតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ខ្ពស់៖ ការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃការជួលសម្រាប់ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច គណនេយ្យ ការអនុលោមតាមច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រង នៅពេលដែលទំនាក់ទំនងនិយោជក ការអប់រំ និងកម្មសិក្សាពង្រីក។ តំណែងច្បាប់ និងរដ្ឋបាលសាធារណៈកើនឡើងនៅពេលដែលកំណែទម្រង់អភិបាលកិច្ចកាន់តែស៊ីជម្រៅ។

6.3. សេណារីយ៉ូធ្លាក់ចុះ (ផលប៉ះពាល់ពាណិជ្ជកម្ម/ហិរញ្ញវត្ថុ)៖ តម្រូវការការងារមានកម្រិត និងការកើនឡើងនៃសកម្មភាពក្រៅប្រព័ន្ធ

- ការសន្មត៖ ផលប៉ះពាល់ពាណិជ្ជកម្មខាងក្រៅធំ (ឧទាហរណ៍ អត្រាពន្ធគយ ការរំខានការនាំចេញ) ឬការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យធនាគារ/ឥណទាន។
- ការថយចុះតម្រូវការ៖ តួនាទីដែលភ្ជាប់ទៅនឹងផលិតកម្មថយចុះ (មានផលប៉ះពាល់ដល់ការងារគណនេយ្យ/ហិរញ្ញវត្ថុ) ទេសចរណ៍ជាប់គាំង និងការងារផ្លាស់ប្តូរទៅរកវិស័យក្រៅប្រព័ន្ធ ជំនាញទាប។ តម្រូវការសម្រាប់តួនាទីរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងការការពារសង្គមអាចកើនឡើង ប៉ុន្តែថវិកាអាចកំណត់ការជួល។

6.4. ចំណាត់ថ្នាក់វិស័យដែលទំនងជាមានតម្រូវការរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨ (មូលដ្ឋាន)៖ អត្រាកំណើនតម្រូវការប្រៀបធៀប (ខ្ពស់បំផុត → ទាបបំផុត)

1. សេដ្ឋកិច្ចព័ត៌មានវិទ្យា(ខ្ពស់បំផុត)ជំរុញដោយឌីជីថលនីយកម្ម។
2. គណនេយ្យ និងការអនុលោមតាមធនាគារដោយសារទំនើបកម្មវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។
3. ការគ្រប់គ្រង (កម្រិតមធ្យមទៅជាន់ខ្ពស់)នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនពង្រីកប្រតិបត្តិការ និងទាមទារសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងល្អជាងមុន។
4. ការគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍ អាស្រ័យលើការងើបឡើងវិញនៃការមកដល់របស់ភ្ញៀវទេសចរ។
5. ច្បាប់ និងរដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណើនស្ថិរភាពដែលភ្ជាប់ទៅនឹង FDI និងកំណែទម្រង់។
6. អ្នកឯកទេសសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ តម្រូវការឯកទេសនៅក្នុងរង្វង់គោលនយោបាយ កំណើនយឺតតាមចំនួន ប៉ុន្តែសំខាន់សម្រាប់គុណភាពវិស័យសាធារណៈ។

6.5. ពិនិត្យស្ថានភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធដែលកំពុងបណ្តុះបណ្តាលនៅស.ក.ន.វ.ស³.

ជ្រុងមួយនៃការព្យាករណ៍កំណើនការងាររបស់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញចំនួន១៥ នៅស.ក.ន.វ.ស. រហូតដល់ឆ្នាំ២០២៨ តាមរយៈទិន្នន័យអង្កេតនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សានៅឆ្នាំសិក្សា ២០២៣-២០២៤ ចំនួន២៥៣០នាក់ ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៥ ដើម្បីបំពេញចន្លោះតម្រូវការទីផ្សារការងារដែលទាមទារ។

រយៈពេលមានការងារធ្វើនៅមុននិងក្រោយបញ្ចប់ការសិក្សាកម្រិតបរិញ្ញាបត្រ					
លរ	ជំនាញ	ភាគរយ	កំពុងសិក្សា	តិចជាង១ខែ	ចន្លោះ 1-3 ខែ
1	Law in Khmer	%	52.6%	10.5%	12.1%
2	Public Administration	%	53.2%	12.4%	15.6%
3	Management	%	74.0%	10.4%	9.1%
4	Development	%	76.1%	9.0%	4.5%
5	Accounting	%	73.9%	3.5%	9.1%
6	Banking & Finance	%	78.1%	7.8%	6.3%
7	Tourism	%	40.0%	10.0%	20.0%
8	Eco IT	%	33.3%	23.8%	14.3%
9	IT	%	46.2%	30.8%	15.4%
10	Law in France	%	18.8%	18.8%	43.8%
11	Law in English	%	71.0%	22.6%	6.5%
12	Law in Khmer-Chinese	%	0.0%	50.0%	25.0%
13	International relation	%	69.2%	0.0%	23.1%
14	Eco & management France	%	0.0%	50.0%	50.0%
15	Eco & Management English	%	66.7%	0.0%	16.7%
	Total	%	57.0%	10.6%	12.5%

បើគិតជាអ្នកក្នុងចំណោមទិន្នន័យអង្កេត២៥៣០នាក់ក្នុងពេលកំពុងសិក្សាមាននិស្សិត ៥៧,០% មានការងារធ្វើស្រាប់។ រយៈពេលតិចជាង ១ខែបន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការសិក្សា និងស្វិតរកការងារបានធ្វើបន្ថែម ១០,៦% និងនៅចន្លោះពី ១ទៅ៣ខែ និងស្វិតទទួលបានការងារបន្ថែម ១២,៥%ទៀត។ ជំនាញគណនេយ្យ ការគ្រប់គ្រងធុរកិច្ច ធនាគារ និងសេដ្ឋកិច្ចព័ត៌មានវិទ្យាឌីជីថល ទីផ្សារការងារនៅបន្តការទទួលយកជាមួយអត្រាកំណើនខ្ពស់ជាពិសេសមានសមត្ថភាពវិភាគទិន្នន័យ។ យ៉ាងទៀតជំនាញច្បាប់ជាភាសាអង់គ្លេសមានតម្រូវការខ្ពស់។ ដូច្នេះបើយោងតាមលទ្ធផលតារាងវិភាគខាងលើ ហើយកំណើនកំណើន GDP ប្រហែល ៥-៦% ដូចការរំពឹងទុករបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី/ធនាគារពិភពលោក នោះការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញនានានៅស.ក.ន.វ.ស. ក៏ដូចជានៅបណ្តាសាកលវិទ្យាល័យផ្សេងទៀតនៅតែឆ្លើយតបតាមតម្រូវការទីផ្សារការងារបាន។ ចំពោះកម្រិតសមត្ថភាពដោយឡែកដែលតម្រូវការខ្លាំងពីទីផ្សារពលកម្មលើជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធជាពិសេសបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ភាសាអង់គ្លេស កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដែលពាក់ព័ន្ធគួរពិចារណាពង្រឹងបន្ថែមដើម្បីឱ្យនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាទទួលបានឱកាសប្រកួតប្រជែងកាន់តែប្រសើរ។

7. ពិភាក្សា Discussion

7.1. ដំណោះស្រាយផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ដែលមានសារៈសំខាន់បំផុត Supply-side remedies that matter most

³ សាកលវិទ្យាល័យកូម៉ង់នីស្ត្រូនិងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

- ធ្វើមាត្រដ្ឋានការសិក្សាដោយផ្អែកលើកន្លែងធ្វើការ៖ និយោជក និងគោលនយោបាយត្រូវតែសហការរៀបចំកម្មសិក្សា/ការបណ្តុះបណ្តាល ជាពិសេសផ្នែកគណនេយ្យ ធនាគារ និងព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច (MLVT & ការវាយតម្លៃឯកជនសង្កត់ធ្ងន់លើបញ្ហានេះ) (mlvt.gov.kh+1)។
- ពង្រឹងប្រកបចេញវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈ៖ ពង្រីកការប្រកបចូលទៅកាន់ជំនាញគណនេយ្យប្រភេទ **ACCA** គ្លីនិកច្បាប់ និងវគ្គសិក្សាខ្លី ICT/data analytics ដែលទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រ ដើម្បីឱ្យនិស្សិតបញ្ចប់ការសិក្សាត្រៀមខ្លួនជាស្រេចសម្រាប់ការងារ(KIC PAA+1)។
- វិមជ្ឈការភូមិសាស្ត្រ៖ ជំរុញការបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មសិក្សានៅខាងក្រៅរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រមូលផ្តុំជំនាញទីក្រុង(EuroCham Cambodia)។

7.2. វិធានការតាមតម្រូវការសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន និងរដ្ឋាភិបាល Demand-side measures for firms & government

- លើកកម្ពស់ការអនុម័តឌីជីថលតាមរយៈការលើកទឹកចិត្ត និងជំនួយការបណ្តុះបណ្តាលដែលត្រូវត្រួត ដើម្បីធានាថាក្រុមហ៊ុនដែលវិនិយោគលើបច្ចេកវិទ្យាអាចជួល ឬបង្កើនជំនាញបុគ្គលិក(ACCA Global) ។
- លើកទឹកចិត្ត ឱ្យមានកំណែទម្រង់វិស័យសាធារណៈដែលបង្កើតតម្រូវការដែលអាចព្យាករណ៍បានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងសាធារណៈ និងតួនាទីសេដ្ឋកិច្ច (ឧ. ថវិកាផ្អែកលើកម្មវិធី អង្គការ M&E) (Open Knowledge Repository) ។

7.3. បញ្ហាប្រឈមគោលនយោបាយ និងការដោះដូរ Policy challenges and trade-offs

- ហិរញ្ញប្បទាន៖ ការបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតជាតិតម្រូវឱ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្តផ្នែកថវិកា និងម្ចាស់ជំនួយ។ តម្រូវការសារពើពន្ធដែលប្រកួតប្រជែងអាចកំណត់វិសាលភាព(Asian Development Bank)។
- ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យខាងក្រៅ៖ ការប៉ះទង្គិចពាណិជ្ជកម្ម និងម៉ាក្រូហិរញ្ញវត្ថុអាចផ្លាស់ប្តូរតម្រូវការយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ គោលនយោបាយគួរតែរួមបញ្ចូលការការពារសង្គម និងយន្តការសង្គ្រោះយ៉ាងឆាប់រហ័ស(The Guardian+1)។

8. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍គោលនយោបាយ (Conclusion & Policy Recommendations)

8.1. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ចាប់ពីឆ្នាំ ២០២៤-២០២៥ ទីផ្សារការងារកម្ពុជាបានបង្ហាញទាំងសញ្ញានៃការងើបឡើងវិញ (ការកើនឡើងនៃសេវាកម្ម/ទេសចរណ៍) និងភាពមិនស៊ីគ្នានៃជំនាញដែលនៅតែបន្តកើតមាននៅទូទាំងវិស័យសំខាន់ៗ។ តម្រូវការសម្រាប់ជំនាញ ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច គណនេយ្យ និងការគ្រប់គ្រង ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំងរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៨ ក្រោមការសន្មតមូលដ្ឋាន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយកំណើននេះអាស្រ័យលើការដោះស្រាយគម្លាតក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែង ផ្លូវនៃការបញ្ជាក់ និងភាពមិនសមគុណតាមភូមិសាស្ត្រ។ ផលប៉ះពាល់ខាងក្រៅ (ពាណិជ្ជកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុ) នៅតែជាហានិភ័យធ្លាក់ចុះ

សំខាន់ៗដែលអាចធ្វើឱ្យតម្រូវការជាប់គាំង និងរុញច្រានកម្លាំងពលកម្មឱ្យចូលទៅក្នុងសកម្មភាពក្រៅប្រព័ន្ធដែលងាយរងគ្រោះ។

8.2. អនុសាសន៍គោលនយោបាយ (សកម្មភាពអាទិភាព)

- ពង្រីកកម្មវិធីកម្មសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលដែលភ្ជាប់ជាមួយនិយោជក ដែលកំណត់គោលដៅលើគណនេយ្យ ការអនុលោមតាមធនាគារ ព័ត៌មានវិទ្យាសេដ្ឋកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងទេសចរណ៍។ (ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈត្រូវដឹកនាំជាមួយវិស័យឯកជន) ។
- ឧបត្ថម្ភធនលើផ្លូវនៃការបញ្ជាក់វិជ្ជាជីវៈ (ACCA/CPA, វគ្គបណ្តុះបណ្តាលវិភាគទិន្នន័យ គ្លីនិកច្បាប់) និងធានាថាការបំពេញវិជ្ជាជីវៈទាំងនេះមានតម្លៃសមរម្យ និងអាចចូលប្រើបានក្នុងតំបន់។
- ពង្រឹងប្រព័ន្ធព័ត៌មានទីផ្សារការងារ (LMIS) និងការស្ទង់មតិនិយោជកជាទៀងទាត់ ដើម្បីតាមដានតម្រូវការជំនាញដែលកំពុងលេចឡើង និងទស្សន៍ទាយការផ្លាស់ប្តូរតម្រូវការនៃទីផ្សារការងារ។
- លើកកម្ពស់ការលើកទឹកចិត្តក្នុងការទទួលយកបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងការបណ្តុះបណ្តាលកម្លាំងពលកម្ម ដើម្បីធានាថាក្រុមហ៊ុនទាំងវិនិយោគលើបច្ចេកវិទ្យា និងជំនាញបុគ្គលិក។
- រៀបចំកម្មវិធីបង្កើនជំនាញឆ្លើយតបរហ័ស និងការការពារសង្គមសម្រាប់ផលប៉ះពាល់ធ្លាក់ចុះ (ហានិភ័យពន្ធគុយ/ពាណិជ្ជកម្ម និងភាពតានតឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ)។

References

- Asian Development Bank. (2024). *ADB maintains Cambodia's growth forecast for 2024–2025*. <https://www.adb.org/news/adb-maintains-cambodias-growth-forecast-2024-2025>. [Asian Development Bank](#)
- EuroCham Cambodia; Swisscontact; SDC. (2024). *Skill gap assessment report 2024 (Final Report)*. EuroCham / Swisscontact. [EuroCham Cambodia+1](#)
- International Labour Organization. (2024). *World Employment and Social Outlook: Trends 2024*. ILO. [International Labour Organization](#)
- International Monetary Fund. (2025). *Cambodia: 2024 Article IV Consultation—Staff Report (Country Report)*. IMF. [IMF+1](#)
- Ministry of Labour and Vocational Training, Cambodia. (2024). *Report on Cambodia job outlook survey semester 2, 2024 & Report on Employer Skill Need Survey 2024*. Phnom Penh: MLVT. mlvt.gov.kh+1
- World Bank. (2024). *Cambodia Economic Update (December 2024)*. World Bank. [Open Knowledge Repository](#)
- Swisscontact. (2024). *Skill Gap Assessment Report (news release)*. Swisscontact. [Home](#)
- The Guardian / reporting on trade shocks (example coverage). (2025). *There's no work now, just debt: Cambodian garment workers face precarious future as US tariffs loom*. The Guardian. [The Guardian](#)
- CamEd & Professional exams reporting (examples). (2024). News reports on accounting/ACCA performance (CamEd). [Cambodia Investment Review](#)
- (Additional industry & job-market sources, job-listings, and sector briefings were consulted during analysis including recruitment/platform snapshots and sector forums; where specific data points were referenced, corresponding MLVT, World Bank, IMF, ADB and EuroCham/Swisscontact documents are cited above). [Indeed+1](#)